

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățămînt	Universitatea „1 Decembrie 1918”
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	de TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI MUZICĂ RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE (ORTODOXĂ)
1.5. Ciclul de studii	Licență (2019-2023)
1.6. Programul de studii	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICEAȘĂ UNIVERSALĂ (IV)			2.2. Cod disciplină	TP 206
2.3. Titularul activității de curs	Ovidiu F. PANAITTE				
2.4. Titularul activității de seminar	-				
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	IV	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
					2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)
					O, FD

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățămînt	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
• Tutoriat					5
• Examinări					12
• Alte activități (exersări practice)					7
Total ore activități individuale					58

3.7 Total ore studiu individual	58
3.8 Total ore din planul de învățămînt	42
3.9 Total ore pe semestru	100
3.10 Numărul de credite	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, lap-top, flipchart, sistem audio</i>
--------------------------------	---

5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu tablă
--	----------------------

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Clasificarea cadrului istoric mai amplu, privind apariția și dezvoltarea Bisericii</p> <p>C1.1. Formularea domeniului de cunoaștere a paradigmelor și orientărilor actuale în materie de teologie istorică</p> <p>C2. Evidențierea unor bio-bibliografii ale personalităților proeminente ale Bisericii</p> <p>C2.1. Interpretarea datelor privind biobibliografiile marilor personalități ale Bisericii</p> <p>C3. Expunerea cadrului geo-politic și religios în contextul apariției și dezvoltării instituționale a Bisericii</p> <p>C3.1. Utilizarea avansată a strategiilor de contextualizare, precum și a metodologiilor utilizate în particularizarea evenimentelor în cadrul geo-politic al derulării acestora</p> <p>C3.2. Precizarea și utilizarea adecvată în comunicarea profesională a terminologiei specifice teologiei istorice;</p> <p>C4. Prezentarea unei istorii a dialogului interreligios și ecumenic</p> <p>C5. Precizarea detaliată și analiza lucidă a evenimentelor istorice definitorii pentru Biserica</p> <p>C5.1. Descrierea integrală și în detaliu a terminologiei istorice și utilizarea unui limbaj teologic specific; orientarea spre o corectă și bogată valorificare a izvoarelor istorice</p> <p>C5.2. Identificarea și descrierea amănunțită a evenimentelor istorice, în ordine cronologică; interpretarea lor în contextul provocărilor lumii postmoderne</p>
Competențe transversale	- CT1. Aplicarea strategiilor de munca riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religio-morale și canonice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște evoluția istorică a Bisericii într-un context cultural, politic, social
7.2 Obiectivele specifice	<p>- Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniile studiilor biblice, practice și sistematice.</p> <p>- Tematica permite cunoașterea elementelor de bază ale creștinismului la nivel doctrinar, cultic și de morală; înțelegerea cadrului care a generat o teologie a istoriei; identificarea unor personalități și a unor momente istorice care servesc drept modele în formarea generațiilor de studenți; analiza în evoluție genetică a creștinismului și a raporturilor interbisericești; înțelegerea actualei configurații creștine; identificarea unor posibile modele de dialog interreligios și intercreștin; deschiderea spre dialog și depășirea unor sensuri retrograde de a înțelege și a aplica teologia istorică; dobândirea unor cunoștințe care ajută la crearea unor viziuni integrative în noua configurație europeană.</p> <p>Obiectivele formativ-educative ale prezentului curs urmăresc realizarea unei conștiințe identitare temeinic fundamentată, o conștiință a duhovniciei creștine, temeinic organizată în jurul Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții.</p>

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Pre-reformatorii.</p> <p>- John Wycliff și activități reformatoare în Anglia</p> <p>- Jan Hus și zorii reformei în Cehia</p> <p>- Girolamo Savonarola și spiritul italian prereformist</p>	<p>Prelegere</p> <p>Videoproiector</p> <p>Materiale didactice imprimare</p>	2 ore fizice

<p>2. Cauzele și contextul apariției Reformei</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiția Reformei - cauze religioase, politice, sociale, culturale care au motivat apariția Reformei - umanismul și Erasmus de Rotterdam; scepticism și relativizare în Evul Mediu Târziu 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>3. Reformatorii și teologia lor (Germania, Elveția)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Martin Luther: repere biografice; sistemul teologiei lutherane; evoluția lutheranismului - Jean Calvin: repere biografice; Elveția în timpul prezenței lui Calvin la Geneva; sistemul teologiei calviniste; capitalism și calvinism - Huldreich Zwingli și sistemul teologiei zwingliene 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>4. Reforma în Anglia</p> <ul style="list-style-type: none"> - cauzele reformei în Biserica Angliei - fazele reformei anglicane: de la Henric al VIII-lea la regina Elisabeta - grupări bisericești în Biserica Angliei după aplicațiile teologiei de echilibru ale Elisabetei 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>5. Răspândirea Reformei</p> <ul style="list-style-type: none"> - reforma în Franța, Belgia, Olanda, Transilvania - raporturi interconfesionale în spațiul euro-creștin 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>6. Reforma Catolică și contra-reforma</p> <ul style="list-style-type: none"> - măsuri dogmatice și administrative în procesul reformei catolice - întemeierea unor noi ordine monahale - disputele dogmatice și administrativ-organizatorice din cadrul romano-catolicismului - conciliul de la Trento 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>7. Privire generală asupra situației Bisericilor creștine în secolele XI-XVI</p> <ul style="list-style-type: none"> - diferențierea creștinilor în 1054 și asumarea ulterioară a schismei - privire recapitulativă asupra principalelor elemente de istorie bisericească ce au marcat decisiv evoluția creștinismului în primele șase secole ale celui de al doilea mileniu 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>8. Mărturisirile de credință ortodoxe din secolul al XVII-lea. Bisericile Ortodoxe după secolul al XVI-lea</p> <ul style="list-style-type: none"> - mărturisirea de credință a lui Mitrofan Kritopoulos 1625; a lui Kiril Lukaris 1629; Petru Movilă 1642; Dositei II Notara 1672 - importanța mărturisirilor pentru lumea ortodoxă și pentru dialogul ecumenic 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>9. Revoluția franceză și consecințele ei religioase.</p> <ul style="list-style-type: none"> - caracteristicile curentului iluminist și impactul lui cu creștinismul francez - cauze politico-religioase care au determinat revoluția franceză - principalele etape ale revoluției; laicism și religie - consecințele religioase ale Revoluției Franceze 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>

<p>10. Biserica Romano-Catolică de la Conciliul Tridentin până astăzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - privire globală asupra romano-catolicismului - aplicațiile practice ale hotărârile conciliului de la Trento: revigorare dogmatică și la nivel de administrație; uniaticismul - catolicismul în statele lumii: Italia, Franța, Germania, Spania și Portugalia, Anglia și Țările Scandinave, Austria, Elveția și țările de Jos, în Europa Centrală și de Est 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>11. Biserica Evanghelică de la Reformă până astăzi. Biserica Reformată de la Reformă până astăzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea raționalismului și subiectivismului atât la nivel doctrinar cât și organizatoric - crearea formațiunii Uniunea Evanghelică și a Bisericii vechilor lutherani - apariția și dezvoltarea unor curente radicale în cadrul bisericii evanghelice și a celei reformate 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>12. Biserica Anglicană în perioada secolelor XVI-XXI</p> <ul style="list-style-type: none"> - ramura episcopală și cea presbiteriană a bisericii anglicane - definițiile promulgate de Anglican Communion - organizarea în cadrul bisericii anglicane a trei structuri ca reacție la catolicism: High Church, Low Church și Broad Church 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>13. Biserica Ortodoxă: Vechile Patriarhii Apostolice; Noile Patriarhii; Bisericile autocefale și autonome</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea patriarhiei ecumenice în cursul istoriei - poziția patriarhiei ecumenice față de acordarea de autocefalii și autonomii - poziția patriarhiei ecumenice în rândul celorlalte patriarhate ortodoxe - Patriarhia Antiohiei: Patriarhia Alexandriei - Patriarhia Ierusalimului - Biserici autocefale de limbă greacă ; Biserici autocefale de limbă slavă ; Bisericile autocefale și autonome 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>14. Configurația actuală a creștinismului pe continente: America, Australia, Africa, Asia, Europa. Relația dintre identitatea națională și multiculturalismul globalist</p> <ul style="list-style-type: none"> - misiuni ale Bisericii Ortodoxe, ale Bisericii Romano-catolice și ale protestanților în Africa și Asia - aspecte ale misiunilor - conviețuirea creștinilor cu alte religii; necesitatea unui dialog spre o mai bună cunoaștere și respectul reciproc ca urmare a elementelor de interculturalitate 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>8.2. Seminar</p>		
<p>1. Spiritul preferomist; Girolamo Savonarola și spiritul italian Prereformist; Jan Hus; John Wicliff</p>	<p>Dialog, analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>2. Martin Luther și paradigmele teologiei evanghelice; Umanismul și conturarea unei concepții novatoare despre om, lume și cosmos; Jean Calvin: pentru o etică a capitalismului</p>	<p>Dialog, analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>

3. <i>Teologia lui Henric al VIII-lea; raporturi interconfesionale în spațiul euro-creștin; Evoluția anglicanismului; Teologie și politică</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
4. <i>Conciliu tridentin în fața noii configurații religioase europene; Rolul iezuiților în revigorarea catolicismului</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
5. <i>Importanța războiului de 30 de ani pentru Europa modernă; Dislocarea simbologiei religioase prin întărirea laicismului; Iluminism și religie; Sistemul revoluției pentru o religie civilă</i>	Analize lucrări de seminar	1 oră fizică
6. <i>Infailibilitatea papală la I Vatican; Deschideri ecumenice și naționale la II Vatican; Documente ale Conciliului II Vatican; Relațiile intercreștine după II Vatican; Uniunea de la Utrecht</i>	Dezbateri argumentativă	1 oră fizică
7. <i>Biserica coptă din Egipt: organizare și evoluție; Biserica Armeană: organizare și evoluție; Biserica siro-iacobită: organizare și evoluție</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
8. <i>Personalitatea patriarhului Kiril Lukaris; Meletie Pigas și conferința de la Viena; Ieremia al II-lea și teologii de la Tübingen (corespondența)</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
9. <i>Conceptul de unire florentin și conceptul de unire posttridentin; Așazisa unire de la Brest Litovsk; Uniatismul-o contrafacere a unirii bisericilor; Uniatismul-o idee antiecumenic</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
10. <i>Mărturisirea lui Kiril Lukaris; Mărturisirea lui Mitrofan Kritopoulos; Dositei și „Pavăza ortodoxiei”; Petru Movilă și Sinodul de la Iași</i>	Dezbateri argumentativă	1 oră fizică
11. <i>Renașterea isihastă din sec. XVIII; Sf. Nicodim Aghioritul și filocalia Raporturile Patriarhiei Ecumenice cu celelalte Biserici Ortodoxe; Relațiile cu islamul</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
12. <i>Organizarea patriarhiei ruse; Reforma patriarhului Nikon; Monahismul rus între contemplație și activism social; Mari centre monahale; Personalități de marcă ale teologiei ruse din exil; Dostoievski și profetismul literar</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
13. <i>Biserica Ortodoxă Sârbă: evoluție și caractere; Biserica Bulgară; Georgia și relațiile ei cu Sfântul Munte</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
14. <i>Ecumenismul, o provocare pentru Biserica Ortodoxă; Structuri confesionale creștine în Europa; Uniunea Europeană și Bisericile; Creștinismul american: raportul dintre etnicitate și universalitate Misiuni ale Bisericilor Ortodoxe în Africa și Asia; Sfântul Munte și misiunile din Maroc; Aspecte culturale ale misionarismului creștin în Nigeria</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică

8.3. Bibliografie:

- CHIFAR, Pr. Nicolae, *Istoria creștinismului*, 4 vol., Editura Trinitas, Iași, 1999-2005.
- COMBY, Jean, *Să citim istoria Bisericii*, 2 vol., traducere de Mihaela Voicu și Mariana Petrișor, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 1999-2001, 171 p. + 239 p.
- MARROU, Henri-Irénée, *Biserica în antichitatea târzie 303-604*, Editura Universitas, București, 1999
- POPESCU, Teodor M.; BODOGAE, Pr. Teodor; STĂNESCU, George Gh., *Istoria bisericească universală*, 2 vol., Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1956.
- RĂMUREANU, Pr. Prof. Dr. Ioan, *Istoria bisericească universală*, ediția a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004, 654 p.
- George, Timothy, *Teologia Reformatoarelor*, traducere de Corneliu Simuț, Oradea, Editura Institutului Biblic Emanuel, 1998.
- Randell, Keith, *Luther și Reforma în Germania (1517 – 1555)*, traducere de Horia Niculescu, București, Editura All, 1994.
- Marrou, Henri-Irénée, *Patristică și Umanism (culegere de studii)*, traducere din limba franceză de Cristina și Costin Popescu, București, Editura Meridiane, 1996.
- Randell, Keith, *Jean Calvin și Reforma târzie*, traducere de Simona Ceașu, București, Editura All, 1998.
- Randell, Keith, *Henric al VIII-lea și guvernarea Angliei*, traducere de Daniela Mișcov, București, Editura All, 2000
- Špidlík, Tomáš, *Spiritualitatea Răsăritului creștin*, (vol. I: Manualul sistematic), (vol. II: Rugăciunea), (vol. III: Monahismul), (vol. IV: Omul și destinul său în filozofia religioasă rusă), cuvânt-înainte Marco I. Rupnik, traducere și prezentare Diac. Ioan I. Ică jr, Sibiu, Editura Deisis, 1997-2002.
- Nichifor Crainic, *Dostoievski și creștinismul rus*, București, 1992.
- D. J. Geanakoplos, *The Council of Florence (1438-1439) and the problem of Union between the Greek and Latin Churches*, în *Church History* 24, 1955, 324-346.
- V. Laurent, *Les preliminaires du Concile de Florence. Les neuf articles du pape Martin V et la reponse inedite du patriarche de Constantinople Joseph II*, în *RDEB*, 20, 1962.
- Se vor utiliza ca suport bibliografic colecțiile relevante: PSB, Sch, Izvoarele Ortodoxiei, Fliche-Martin etc. și posibilitățile de logare site-uri tip: www.jstor.org

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o radiografie analitică a realităților istorice, culturale și politice care marchează fundamental devenirea umană în spectrul religios creștin realizând premisele unor dezbateri inter și intrareligioase.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	50%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	-	-
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice</i>	40%
		<i>Implicare în dezbateri</i>	10%

10.6 Standard minim de performanță: pentru nota 5 (cinci) studentul va cunoaște direcțiile teologice dezvoltate în contextul Reformei; procesul contrareformei; evoluția Bisericii Ortodoxe și a celei Romano-catolice până în prezent

--

Data completării 20.09.2020	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar -
Data avizării în departament 21.09.2020	Semnătura director de departament